Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 11

NOVEMBER 2015

RELIGIESTUDIES V2 MEMORANDUM

PUNTE: 150

Hierdie memorandum bestaan uit 8 bladsye.

VRAAG 1

1.1 **Bespreek die sieninge van enige DRIE godsdienste oor vermaak, rus en ontspanning.**
(Vir doeleindes van hierdie memorandum word Judaisme, Christendom en Islam bespreek.)

1.1.1 **JUDAISME**:
- In Judaisme word die Sabbat as ʼn rusdag onderhou.
- Dit is ʼn belangrike godsdienstige aktiwiteit.
- Dit begin Vrydag met sonondergang tot Sondag sonondergang.
- Gedurende die periode word geen werk gedoen nie.
- Niemand word toegelaat om aan ontspanningsaktiwiteite wat met werk verband hou deel te neem nie. (10)

1.1.2 **CHRISTENDOM**:
- Vir die meeste Christen groepe is die Sabbat ʼn dag van rus.
- Dit duur vanaf Saterdag middernag tot Sondag middernag.
- Die Sewende Dag Adventiste en Bandla Lama Nazaretha volg die ouer Joodse ideaal om die Sabbat op ʼn Saterdag te hou.
- In baie lande, insluitend Suid-Afrika, was wette toegepas om die Sabbat te onderhou.
- Flieks, teaters en kroee was nie toegelaat om op Sondae oop te wees nie.
- Die wette was onlangs verslap om minder streng te wees. (10)

1.1.3 **ISLAM**:
- Islam verbied nie Moslems om op Vrydae te werk nie.
- Gelowiges moet een van hul gebede in die Moskee bid in plaas van om dit allleen te doen.
- Baie Suid-Afrikaanse Moslems wy Vrydae toe aan godsdienstige sake.
- Daar is ook feeste deur die jaar.
- Volgelinge van die geloof moet dieselfde aantal vrye dae as Jode en Christene het.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (10)

1.2 **Bespreek die volgende tipes dialoog krities:**

1.2.1 **DIALOOG VAN LEWE:**
- Dit die mees algemene vorm van dialoog.
- Dit verwys na hoe die verhouding van verskillende gelowe tuis, by die skool en in die werkplek ontwikkel word.
- Mense vier mekaar se verjaarsdae, woon mekaar se troues by en is daar vir mekaar in tye van lyding.
- Hulle bespreek nie noodwendig godsdiens nie.
- Hulle fokus op waardes van hul verskillende gelowe en tradisies en hul gemeenskaplike menslikheid.
- Lede lewer gratis basiese dienste op Kersdag in hospitale.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (10)

1.2.2 **DIALOOG VAN AKSIE:**

- Hierdie dialoog is hang af van wedersydse begrip en vertroue.
- Baie geleenthede om die gemeenskap te dien ontstaan soos mense van verskillende gelowe groei in selfvertroue en leer om mekaar te vertrou.
- Die toegewydheid om alle vorme van menslike ongeregtigheid te weerstaan.
- Om die grense van ras, geslag en klas te breek.
- Om onregverdige sosiale strukture uit te daag.
- Die toegewydheid om die gemeenskap in opvoeding, gesondheidsorg en sosiale dienste te dien.
- Die stryd teen oneweredige verspreiding van hulpbronne.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (10)

[50]

VRAAG 2

2.1 **Bespreek kortliks die bydrae wat deur elk van die volgende godsdienstige organisasies gemaak kan word om die kwaliteit van lewe van mense in die wêreld te verbeter:**

2.1.1 **Wêreld Parlement van Godsdienste:**

- Die parlement van die Wêreld Parlement van Godsdienste het die eerste keer in 1893 in Chicago vergader waar verskeie godsdienstige groepe bymekaar gekom het om antwoorde te soek vir dinge wat die hele wêreld affekteer.
- Sedertdien het dit weer in Chicago in 1993, in Kaapstad in 1999, in Barcelona in 2004 en in Melbourne in 2009, ontmoet.
- In 1993 was daar ŉ konferensie in Chicago.
- Alle deelnemers het ŉ deklarasie, wat ŉ aantal reëls vir globale etos (moraliteit) uiteengesit het, geteken.
- In 1999 het die Kaapse parlement begin met ŉ uitstalling van internasionale Vigs-skuldgevoel om die Vigs-pandemie in Suid-Afrika in die kollig te plaas.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (10)

2.1.2 **Wêreld Konferensie van Godsdienste vir Vrede:**

- Dit was in 1970 gestig as ŉ forum waar leiers van verskillende godsdienste kon ontmoet en gemeenskaplike probleme bespreek om oplossings vir wêreldprobleme te probeer vind.
- Sedertdien het dit elke vyf jaar ontmoet.
- Dit is toegewy tot respek vir kulturele verskille terwyl dit terselfdertyd gemeenskaplike menslikheid van almal vier.
- Daar is ŉ tak in Suid-Afrika.
- Die Konferensie van Godsdienste vir Vrede is aktief op elke vasteland en het ŉ rol in sommige konflikte van die wêreld gespeel.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (10)

2.1.3 **Wêreld Raad van Kerke:**

- Die WRK het in 1948 tot stand gekom.
- Die fokus is om samewerking tussen verskillende godsdienstige tradisies te ontwikkel.
- Teologiese ontdekkings deur inter-godsdienstige dialoog in 1995.
- Dit het ŉ paar interessante tekste gepubliseer om die proses te ondersteun.
- Die WRK moedig dialoog op drie maniere aan.
  - Samewerking tussen die verskillende godsdienste
  - Godsdienste en regerings wat moet saamwerk
  - Gemeenskaplike probleme in die wêreld te bespreek en saam oplossings daarvoor te probeer vind

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (10)

2.2 **Daar is baie sosiale probleme in Suid-Afrika. Bespreek die bydrae wat godsdienstige leiers kan maak om EEN van die godsdienstige probleme aan te spreek.**
(Vir doeleindes van hierdie memorandum is armoede geïdentifiseer).

Armoede

- Die probleem kan op ŉ nasionale, provinsiale en plaaslike vlak aangepak word.
- Die nasionale regering kan beleid deurvoer om armoede aan te spreek.
- Dit moet armoede verligtingsprogramme ondersteun.
- Dit kan fondse beskikbaar stel om mense op te lei om vaardighede aan te leer wat hulle selfonderhoudend of geskik vir werk kan maak.
- Die godsdienstige gemeenskappe kan ook met nie-regeringsorganisasies (NGO's) saamwerk om armoede te beveg.
- Die geloofsgemeenskappe kan met besighede saamwerk om gemeenskap projekte tot stand te bring om armoediges te help.
- Die regering kan met verskillende godsdienstige instansies saamwerk om armoede te beveg.
- Godsdienstige instansies kan self werkskepping projekte onder armoedige lede van stapel stuur.
- Godsdiensleiers kan berading aan armoediges verskaf om hul menswaardigheid te herstel.
- Godsdiensleiers kan finansiële instellings beweeg om voorskotte vir voornemende besighede voor te skiet. (20)

[50]

VRAAG 3

3.1 **Bespreek die rituele van die volgende godsdienste wat gedurende die geboorte van kinders uitgevoer word:**

3.1.1 **CHRISTENDOM:**

Wanneer die kind gebore is in die Christelike gemeenskap volg hulle drie rituele, rites of deurgange, nl. seremonies, toewyding en doop.

Naamgewingseremonie:

- Wanneer 'n kind 'n naam gegee word om 'n menslike wese te word, doen hulle die volgende:

Verwelkoming en samekoms:

- Die familie en naasbestaandes van die kind kom saam in die kerk om die afstammeling te vier.

Gebed:

- Die pastoor preek die woord van God wat gekoester moet word, tot die kind.

Bybel:

- Die ouers van die kind kies 'n vers uit die Bybel om hardop aan die kind te lees, byvoorbeeld Eksodus 2:1-10, die geboorte en benaming van Moses; 1Samuel 1:19-28, die geboorte, benaming en offer van Samuel tot God.
- Die ouers kies dan 'n unieke naam vir die kind.

Toewyding:

- Wanneer 'n Christenfamilie tot God bid, wy hulle hul kind toe aan God.
- Hulle maak 'n belofte dat hul kind onder God se wil sal lewe.

Doop:

- Die kind word met Heilige water gedoop.
- Dit is 'n simbool van Christus.
- Die kers wat aangegee word is 'n simbool dat Jesus die aarde verlig het.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (10)

3.1.2 **ISLAM**

- Die Adnan is die eerste woorde wat 'n Moslem baba moet hoor.
- Met geboorte word 'n oproep vir gebed word in die kind se oor gefluister.
- Op die sewende dag word die baba se hare afgesny tydens 'n spesiale seremonie.
- Volgens tradisie word die hare se gewig in goud aan die armes gegee.
- Moslem seuns word besny wanneer hulle sewe dae oud is alhoewel dit enige tyd voor puberteit gedoen kan word.
- Dit is ook tradisie om 'n naam vir die baba op die sewende dag te kies.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (10)

3.1.3 **AFRIKA TRADISIONELE GODSDIENS**

- Die geboorte ritueel (imbeleko) van die amaXhosa vind plaas kort na geboorte.
- Lede van die stam kom saam in ʼn beeskraal waar hulle ʼn dier slag.
- Die vel word gehou vir die kind om op te slaap, veral wanneer die kind siek of in nood vir gemak is.
- Die ritueel lei die kind in tot die stam wat die voorvaders insluit.
- Die baba word ʼn naam gegee op dieselfde dag van geboorte.
- Na ʼn jaar sny die ouers die hare van die kind.
- Na ʼn jaar word die geboorteseremonie gehou.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (10)

3.2 **Verduidelik en beskryf die woord 'massa media' en hoe dit kan bydra tot die verspreiding van godsdienste.**

- Die massa media is afsonderlik van die media.
- Inligting word vanaf een persoon na baie mense gestuur.
- Een persoon kan letterlik miljoene mense deur die media bereik soos deur die televisie en radio.
- Die oudste vorm van massa media is ʼn boek.
- Godsdiens was een van die eerste sosiale instansies wat uit die uitvinding gebaat het.
- Die eerste gedrukte boeke was eksklusief Bybels.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (8)

3.3 **Bespreek die verskil tussen ʼn teokratiese staat en ʼn staatsgodsdiens.**

Teokratiese staat

- ʼn Teokratiese staat is ʼn vorm van regering waar die Opperwese as die hoof van die regering erken word.
- Dit is ʼn vorm van regering waar die Opperwese se gebooie as die wet gesien word.
- Regering op aarde word deur die Opperwese se verteenwoordigers uitgedra, dit is, deur die priesters.
- In ander gevalle word die hoof van die regering, byvoorbeeld die koning, as Heilig gesien.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (6)

Staatsgodsdiens

- ʼn Staatsgodsdiens is ʼn godsdiens wat deur die staat as die amptelike godsdiens aangeneem is.
- Jy kan alleenlik godsdienste kry waar daar ʼn skeiding tussen staat en godsdiens is en wanneer die staat gesien word as ʼn hoër gesag wanneer dit by regering kom.
- Staatsgodsdiens kan wet-makery en regering beïnvloed, maar die regering is nie ondergeskik aan godsdiens nie.
- Sommige van die wêreld se suksesvolste godsdienste was een of ander tyd staatsgodsdienste wat uiters magtig en suksesvol geword het.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (6) (12)

[50]

VRAAG 4

4.1 **Bespreek kortliks die geskiedkundige ontwikkeling van enige EEN godsdiens.**
(Vir die doel van hierdie memorandum word ATG bespreek).
Afrika Tradisionele Godsdiens:

- Die Afrika Tradisionele Godsdiens is saamgestel uit baie verskillende sisteme en praktyke.
- Die Sangemeenskap beoefen ŉ vorm van ATG al vir langer as 2000 jaar.
- Dit maak van die Sangodsdiens die oudste godsdiens in Suid-Afrika.
- Meer as 2000 jaar gelede het die Afrikaan skaapwagters vanuit die noorde na Suid-Afrika gemigreer.
- Hulle het baie praktyke saam met hulle gebring wat vandag steeds deur Afrikagroepe beoefen word.
- Die meeste Afrika gemeenskappe het nie die vroeë geskiedenis van die ATG gedokumenteer nie.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (10)

4.2 **Skryf ŉ kort paragraaf om te verduidelik wat jy verstaan onder ŉ gestruktureerde onderhoud en gee DRIE riglyne vir die formulering van vrae vir ŉ gestruktureerde onderhoud.**

- ŉ Gestruktureerde onderhoud beteken ŉ versameling van data deur ŉ navorser, wat ŉ konstante stel voorbereide vrae met dieselfde respondente gebruik.
- Die navorsing genereer gewoonlik sekere statistiek van data wat geïnterpreteer kan word en waar tot algemene konklusies gekom word.
- Vra ŉ paar oop vrae.
- Dit benodig meer as ŉ enkel woord as antwoord.
- Hulle begin dikwels met die woorde: wat, waarom, wanneer, wie, waar en hoe.
- Vra ŉ paar geslote vrae.
- Dit benodig enkel woord antwoorde, byvoorbeeld Ja of Nee.
- Vermy dubbelsinnige antwoorde wat twee dinge op dieselfde tyd vra, byvoorbeeld, wat is die waardes wat vrouens in besit neem en hoe voel hulle daaroor?
- Hou vrae kort en tot die punt.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (10)

4.3 **Verduidelik waarom Suid-Afrika as ʼn sekulêre staat beskou word.**

- Die woord sekulêr kom van die Latynse woord 'saeculum' wat ouderdom of wêreld beteken.
- ʼn Sekulêre staat is nie vyandig teenoor godsdiens nie.
- Dit is nie toegewyd tot ʼn sekere godsdiens, godsdienstige tradisie of godsdienstige oortuigings en praktyke nie.
- Die hoofkenmerk is die skeiding tussen staat en godsdiens.
- In ʼn land waar daar meer as een godsdienstige tradisie is, identifiseer of bevoordeel die staat nie enige godsdienstige organisasie of gemeenskap nie.
- Die hoofdoel van die staat is om te sorg vir die welsyn van al sy burgers ongeag tot watter kultuur of godsdiens hulle behoort.
- Die regering het geen gesag om mense te adviseer of hulle voor te skryf ten opsigte van godsdienste sake nie.
- Die regering moet toesien dat hulle die wette en regulasies wat vir alle mense geld, navolg.
- Die regering moet toesien dat mense vryheid van godsdiens geniet.
- Vryheid tot publisiteit gee uitdrukking aan hul godsdienstige oortuigings.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (20)

4.4 **Bespreek kortliks die rol van godsdienstige gemeenskappe en hul leiers in die stryd teen apartheid in Suid-Afrika.**

- Baie godsdienstige gemeenskappe het ʼn deurslaggewende rol in die stryd teen rassisme van die Nasionale Party-regering gespeel.
- Die Nasionale Party-regering het godsdiens misbruik om apartheid te regverdig.
- Vanaf die 1950's het leiers van verskillende geloofsgemeenskappe verenig gestaan.
- In die stryd vir geregtigheid, gelykheid en nie-rassisme.
- In 1984 het lede van verskillende gelowe soos Hindoes, Jode, Moslems en Christene verenig.
- Desmond Tutu was ʼn uitgesproke kritikus van die apartheidregering.

(Enige relevante antwoord moet gekrediteer word.) (10)

[50]

TOTAAL: 150

Kopiereg voorbehou